

13. Balch, C. M., & Cohen, M. H. (2011). Interactive Learning and Its Applications in Clinical Education. *Clinical Education Review*, 13(2), 75-81.
14. Khamitov, N., & Saidov, A. (2019). O'qitishda Interaktiv Metodlarni Joriy Etish: Tajribalar va Yechimlar. Toshkent: Fan va Texnologiya.
15. Nulty, D. D. (2003). The Effectiveness of Problem-Based Learning in Medical Education: A Review of the Literature. *Medical Education*, 37(2), 12–18.

UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA IQTIDORLI O'QUVCHILAR BILAN ISHLASHNING ZAMONAVIY USULLARI VA UNING SOHA RIVOJIDAGI AHAMIYATI

Sadoqat Shamsiddinova G'opporjon qizi,

Qo'qon universiteti

Ta'lim muassasalari boshqaruvi magistranti

+9989313156085 @shamsiddinovasadoqat@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada umumta'lim maktablarida iqtidorli o'quvchilar bilan ishlashning zamonaviy usullari, pedagogik yondashuvlar va iqtidorni aniqlash, rivojlantirishning samarali metodlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, xorijiy tajriba va milliy amaliyot asosida iqtidorli bolalarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: iqtidor, rahbar, rahbarlik, olimpiada, tajriba, iste'dod, rag'batlantirish.

Аннотация: В данной статье рассматриваются современные методы работы с одаренными учениками в общеобразовательных школах, педагогические подходы и эффективные методы выявления и развития талантов. Также даются рекомендации, направленные на поддержку одарённых детей, основанные на зарубежном опыте и отечественной практике.

Ключевые слова: талант, лидер, лидерство, олимпиада, опыт, талант, мотивация.

Abstract: This article examines modern methods of working with gifted students in secondary schools, pedagogical approaches and effective methods of identifying and developing talent. Recommendations aimed at supporting gifted children are also given based on foreign experience and national practice.

Key words: talent, leader, leadership, Olympiad, experience, talent, motivation.

Bugungi globallashtirish jarayonida har bir jamiyatning taraqqiyoti ko'p jihatdan iqtidorli avlodni tarbiyalashga bog'liq. Shu sababli, ta'lim tizimining asosiy vazifalaridan biri — iqtidorli o'quvchilarni erta aniqlash, ularni qo'llab-quvvatlash va intellektual salohiyatini to'liq ochishga ko'maklashishdan iborat [8:90]. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni va Kadrlar tayyorlash milliy dasturida ta'lim tizimining asosiy vazifalaridan biri sifatida iqtidorli yoshlarni aniqlash, ularning qobiliyatlarini rivojlantirish va jamiyat manfaati yo'lida samarali foydalanish belgilangan. Umumta'lim maktablari iqtidorli bolalarni aniqlash va ularning qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Iqtidorli bolalar jamiyatning intellektual salohiyatini oshirishga, ilm-fan, texnika va madaniyat sohalarida yangi kashfiyotlar yaratishga qodir bo'lgan shaxslardir. Ularning qobiliyatlarini o'z vaqtida aniqlash va rivojlantirish nafaqat iqtidorli bolalarning shaxsiy kamoloti, balki jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti uchun ham muhim ahamiyatga ega.

Umumta'lim maktablarida iqtidorli bolalar bilan ishlashning ahamiyati juda katta va ko'p qirrali bo'lib, shaxs, jamiyat va davlat uchun quyidagi muhim afzalliklarni taqdim etadi: Jumladan, ijodiy qobiliyatlarni rivojlantiradi: Iqtidorli bolalar turli xil ijodiy loyihalarda ishtirok etish orqali o'zlarining kreativlik va innovatsion fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradilar. Qiyinchiliklarni engishga tayyorlaydi: Iqtidorli bolalar qiyin vazifalarni bajarish orqali sabr-toqat, qat'iyatlilik va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini o'rganadilar.

potentsialni ro'yobga chiqaradi: Iqtidorli bolalar o'zlarining noyob qobiliyatlarini rivojlantirish va o'z sohalarida yuqori natijalarga erishish imkoniyatiga ega bo'ladilar, motivatsiyani oshiradi: Maxsus dasturlar va topshiriqlar ularning qiziqishlarini qo'llab-quvvatlaydi va bilim olishga bo'lgan ishtiyoqini kuchaytiradi, o'ziga ishonchni shakllantirish: Muvaffaqiyatga erishish va qobiliyatlarini namoyish etish orqali o'ziga bo'lgan ishonchni oshiradi.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantiradi: Iqtidorli bolalar turli xil ijodiy loyihalarda ishtirok etish orqali o'zlarining kreativlik va innovatsion fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradilar. Qiyinchiliklarni engishga tayyorlaydi: Iqtidorli bolalar qiyin vazifalarni bajarish orqali sabr-toqat, qat'iyatlilik va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini o'rganadilar.

O'quvchilarning iqtidorini to'laqonli ochish uchun zamonaviy metodlardan foydalanish, ularga mustaqil ta'lim olish imkonini yaratish zarur. Bu borada o'qituvchilar va ota-onalar hamkorligi muhimdir. Iqtidorli o'quvchilar bilan ishlashda individual yondashuvlar va STEAM metodikasi muhim ahamiyat kasb etadi. Bu yondashuvlar ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning qobiliyatlarini ro'yobga chiqarish imkonini beradi.

Iqtidorli bolalarni aniqlashda quyidagi usullardan foydalanish mumkin:

- Kuzatuv: O'qituvchilar o'quvchilarning darslardagi faolligi, qiziqishlari, savollari va javoblariga e'tibor qaratishlari lozim.
- Testlar: Standartlashtirilgan testlar (intellekt testi, ijodkorlik testi va h.k.) iqtidorli bolalarni aniqlashda yordam beradi.
- So'rovnomalar: O'quvchilar, ota-onalar va o'qituvchilar o'rtasida so'rovnomalar o'tkazish orqali iqtidorli bolalar haqida ma'lumot to'plash mumkin.
- Ijodiy ishlar tahlili: O'quvchilarning insholari, rasmlari, loyihalari va boshqa ijodiy ishlarini tahlil qilish orqali ularning qobiliyatlarini aniqlash mumkin.
- Olimpiadalar va tanlovlar: Fan olimpiadalari, sport musobaqalari, san'at tanlovlari iqtidorli bolalarni aniqlash va ularning mahoratini namoyish etish uchun qulay imkoniyat yaratadi.

O'qituvchi iqtidorli bolalar bilan ishlashda quyidagi vazifalarni bajaradi. Iqtidorli bolalarni aniqlash va ularning qobiliyatlarini rivojlantirishga ko'maklashadi. Iqtidorli bolalar uchun qulay ta'lim muhitini yaratadi. Iqtidorli bolalarning o'ziga xos ehtiyojlarini qondirish, ularning qiziqishlari va intilishlarini qo'llab-quvvatlaydi. Iqtidorli bolalarga mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv, tanqidiy baholash va muammolarni echish ko'nikmalarini shakllantiradi. Iqtidorli bolalarni ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb qilish, ularda ilm-fanga muhabbat uyg'otadi. Iqtidorli bolalarning yutuqlarini ommalashtirish, ularni rag'batlantiradi va mukofotlaydi.

Umumta'lim maktablarida iqtidorli bolalar bilan ishlash – jamiyatning intellektual salohiyatini oshirish, ilm-fan, texnika va madaniyat sohalarida yangi kashfiyotlar yaratishga qodir bo'lgan shaxslarni etishtirish uchun muhim ahamiyatga ega. Iqtidorli bolalar bilan ishlashda zamonaviy usullardan foydalanish, o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish va ularning faoliyatini qo'llab-quvvatlash lozim. Shundagina biz iqtidorli bolalarning qobiliyatlarini to'liq ro'yobga chiqarish va ularni jamiyat manfaati yo'lida samarali foydalanishga erishamiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. QODIROV, A. (2025). BADIY ASAR TAHLILI VA DIN INTEGRATSIYASI:(Alisher Navoiy ijodi misolida). Hamkor konferensiyalar, 1(11), 386-388.
2. Qodirov, A. (2024). USLUB ADABIYOTSHUNOSLIKNING MUHIM KATEGORIYASI SIFATIDA. University Research Base, 857-860.
3. Abdulazizbek, Q. (2024). USLUB ADABIYOTSHUNOSLIKNING MUHIM KATEGORIYASI SIFATIDA. Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali, 2(42), 144-149.

4. Qodirov, A., Inomjonova, M., & Olimova, X. (2025). ADABIYOTSHUNOSLIKDA BADIY ASAR TILI VA BADIY NUTQ USLUBI. Наука и технология в современном мире, 4(5), 36-38.
5. O'G'Li, Q. A. L. (2023). ADABIYOTSHUNOS USLUBI HAQIDA (DILMUROD QURONOV IJODI MISOLIDA). World of Philology, 2(2), 46-50.
6. Kobilova, Z. B. (2021). Amiriy and fazliy. Asian Journal of Multidimensional Research, 10(9), 271-276.
7. Kobilova, Z. (2022). Image of a Drinker and a Hermit in the Amir Al-Ghazali. EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION, 2(4), 173-176.
8. Qobilova, Z. (2020, December). THE ARTISTIC-AESTHETIC EFFECT OF AMIRI'S POETRY SCOPE. In Конференции.

**TA'LIM MUASSASALARI RAHBARLARI MALAKASINI
OSHIRISHNING TA'LIM SIFARINI YAXSHILASHDAGI AHAMIYATI**

Mamatqulova Sojida G'opporjonovna,

Qo'qon universiteti

Ta'lim muassasalari boshqaruvi magistranti

+99891 139 31 36 @mamatqulovasojida@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada Ta'lim muassasalari rahbarlari malakasini oshirishning bugungi kundagi ahamiyati haqida so'z yuritiladi. Mazkur masalaning dolzarbligi misollar bilan izohlanadi.

Kalit so'zlar: malaka, rahbar, rahbarlik, malaka oshirish institutlari, tajriba.

Аннотация: В данной статье говорится о важности повышения квалификации руководителей образовательных учреждений сегодня. Актуальность данного вопроса поясняется примерами.

Ключевые слова: квалификация, руководитель, лидерство, учебные заведения, опыт.

Abstract: This article talks about the importance of improving the qualifications of leaders of educational institutions today. The relevance of this issue is explained by examples.

Key words: qualification, leader, leadership, training institutes, experience.

Ta'lim tizimida boshqaruv jarayonining samaradorligi ko'p jihatdan rahbar kadrlarning bilim va malakasiga bog'liq. Zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashgan boshqaruv metodlari rahbarlarning faoliyatini engillashtirib, ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Malaka oshirish nafaqat yangicha bilimlar, balki